

Nr 322.

Av herrar **Mattsson** och **Andersson, Karl**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om folkpensionering, m. m.

I Kungl. Maj:ts proposition nr 220 med förslag till lag om folkpensionering föreslås, med avseende å kostnaderna för reformen, att kommunbidrag bl. a. skall utgå med 20 % å tilläggs pensioner för invalider och änkepensioner, att utgå lika för alla kommuner.

Med hänsyn till de avsevärda skillnader, som föreligga mellan kommunerna med avseende å deras ekonomiska bärkraft, kunna de föreslagna reglerna för kommunbidragen knappast anses tillfredsställande. Om den föreslagna ordningen antas av riksdagen, blir följden den, liksom enligt nu gällande bestämmelser, att de mera ekonomiskt bärkraftiga kommunerna kunna komma att i kommunbidrag endast få erlägga några ören per skattekrona, medan däremot för andra sämre lottade kommuner kostnaderna för kommunbidraget kunna komma att motsvara en uttaxering av flera kronor per skattekrona. Så blir förhållandet framför allt i vissa avindustrialiserade kommuner. Ålderssammansättningen är här sådan, att antalet folkpensionärer är högt, samtidigt med att skatteunderlaget är lågt. Så är fallet i ett flertal kommuner i Bohuslän, särskilt i länets norra del, där på grund av den långvariga krisen inom stenindustrien befolkningsutflyttningen varit mycket stor. Uttaxeringen till kommunbidraget utgår nu i flera kommuner till bortåt två kr. per skattekrona, och då är att märka, att skatteunderlaget varit relativt bra under de senare åren på grund av goda arbetstillfällen under kriget. Skulle förhållandena på arbetsmarknaden försämrats, vilket ju ingalunda är uteslutet, och arbetslösheten åter öka, kommer läget för de sämre ekonomiskt lottade kommunerna att snabbt försämrats, måhända ner till det läge som var rådande på trettioalet, då antalet skattekronor i en rad kommuner var så lågt som 1—2 kr. per innevånare.

Då det ansetts — trots att folkpensionen principiellt sett är att anse som en statlig angelägenhet — att kommunerna skola bestrida en del av kostnaderna för folkpensionsreformen, hade det förväntats, att reglerna för kommunbidragen utformats med hänsyn tagen till de olika kommunernas ekonomiska bärkraft och skatteunderlag. Det hårda skattetrycket i många kommuner gör, att det torde bli nödvändigt, att reglerna för specialstatsbidragen erhålla sådan utformning att de verka i skatteutjämnande syfte.

Så har i vissa fall redan skett, senast förra året, då riksdagen beslutade om graderade bidrag till uppförande av skolhusbyggnader. Liknande regler, som gälla för bidrag till skolhusbyggnader, torde kunna utarbetas att gälla även för kommunbidrag till folkpensioner, måhända efter en modifierad skala. Till skattetyngda kommuner skulle utgå statsbidrag att avräknas å det för varje år på kommunerna belöpande kommunbidraget med vissa % i förhållande till antalet skattekronor per innevånare, enligt t. ex. följande skala:

Antal skattekronor per innev.	Statsbidrag till kommunbidrag per år i %
högst 4	60—50
över 4, högst 6	55—45
» 6, » 8	50—40
» 8, » 10	45—35

Till kommuner med högre skatteunderlag än 10 kronor och därutöver skulle således bidrag ej utgå. Det bör i detta sammanhang även erinras om att kommunbidrag till folkpensioner ej tillhör de kommunala utgifter varå skattelindringsbidrag utgår.

I anledning av ovan anförda få vi därför hemställa,

att vid riksdagens fastställande av kommunbidrag till folkpensioner reglerna utformas så, att bidragen komma att utgå efter en i förhållande till det kommunala skatteunderlaget graderad skala; tillika hemställas att vederbörande utskott måtte utforma ifrågavarande regler.

Stockholm den 30 april 1946.

Oscar Mattsson.

Karl H. Andersson.